

БИОЛОГИЧЕСКИ ФАКУЛТЕТ

<http://bio.uni-plovdiv.bg/>

ФАКУЛТЕТНА КОМИСИЯ ПО КАЧЕСТВОТО

ДОКЛАД

За основните резултати от проучването на мненията и предложенията на студенти и преподаватели относно качеството на учебния процес, проведено през м.март/април 2008 г.

През м.март/април Факултетната Комисия по качеството проведе две писмени анкети / Анкета № 1 и № 2 / за проучване мнението на студентите за качеството на обучение във Факултета и Анкета № 4 за проучване мнението на преподавателите във факултета. Анализът и изводите от получените резултати са важен елемент от Университетската система за оценка и поддържане на качеството на обучение и на академичния състав.

Анализ на обобщените резултати от Анкета № 1

В проучването взеха участие 47 студенти от специалност „Екология и ООС”, които представляват близо 60% от всички студенти в дадената специалност.

Сред анкетиранияте студенти преобладават жените – около 75%.

Значително по-голям е броят на отзовалите се студенти от първите 2 курса на обучение.

Като цяло, можем да отчетем много добро студентско участие в обучението по анализиранияте резултати за 40 дисциплини.

Всички анкетирани студенти посочват висока посещаемост на лекции и почти 100% на упражнения. Не се наблюдават немотивирани студенти.

Прави впечатление, че часовете, както за лекции, така и за упражнения се провеждат по заложения в програмата план график. Лекторите не са замествани.

Преобладава мнението, че лекциите допълват и разясняват учебната литература и дават допълнителни насоки за подготовка, а упражненията дават нагледна представа за лекционния материал и насоки за бъдеща реализация.

Провеждат се лекции по различни методи - с предварително подготвени лекции и дискусии. Преобладаващата част студенти отбелязват, че преподавателя е увлекателен и толерантен.

В над 50% анкетираниите оценят нивото на преподаване на лекции с най-високата оценка (много добро).

Много добра оценка получават и ръководителите на упражненията. Нивото на провеждане на упражнения е много добро като цяло.

Натоварването по дисциплините по мнението на близо 80% анкетирани е нормално.

В обобщение организацията на обучението е добра, но биха могли да се преразгледат учебните планове с оглед тяхното оптимизиране.

Студентите в Биологически Факултет дават висока оценка за качеството на учебното съдържание.

Студентите считат своите преподаватели за отлично подготвени и отнасящи се много коректно със студентите.

От направените изводи може да се заключи, че студентите от специалност „Екология и ООС” в Биологически Факултет на ПУ „П. Хилендарски” имат високо мнение за качеството на обучение по анализираниите данни за 40 дисциплини.

Препоръки

С цел по-нататъшно оптимизиране на качеството на обучението ФКК предлага на Ръководството на Факултета да обърне внимание на следните аспекти:

1. Да се актуализират периодично учебните планове, съобразно нуждите на специалността за получаване на необходимите знания и практически умения с цел успешна бъдеща реализация.

2. По възможност в началото на всеки курс на обучение по съответните дисциплини студентите да бъдат запознавани с плана на изучаване на дисциплината през семестъра, критериите за оценяване и кредитите.

ОБОБЩЕНИЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ АНКЕТА № 2

Анкетата е проведена през месец *април 2008* г. във Биологическия факултет (БФ). Анкетирани са 185 студенти от всички специалности, обучавани във факултета - Биология (Б), Биология и химия (БХ), Екология и ООС (Е), Молекулярна биология (МБ) и Биоинформатика (БИ). Целта на проведената анкета е да се проучи мнението на аудиторията, посещаваща учебните занятия относно организацията на учебния процес. Извадката изследвани лица е *представителна*.

АНАЛИЗ НА ПРЕПОРЪКИТЕ НА АНКЕТИРАНИТЕ ЗА ПОДОБРЯВАНЕ ОРГАНИЗАЦИЯТА НА УЧЕБНИЯ ПРОЦЕС

Обобщеният анализ на препоръките от Анкета № 2 е групиран по специалности както следна:

I. Специалност „Биология”

Общ брой анкетирани студенти: 57

1. Най-многобройни са препоръките относно подобряването на **материалната база** на Факултета - залите за лекции и упражнения, общежитията, спортната база, компютърни зали, библиотека и др.
2. Подобряване на **социалните условия** на студентския живот – изграждане на собствени общежития, по-справедливо класиране за тях и при класацията за стипендиите, по-добро административно обслужване, повече време за спортни занимания.
3. Препоръки относно **учебния процес** – издаване на нови и достъпни учебни помагала, по-добро онагледяване на преподавания материал, възможност за повече индивидуална работа по време на упражненията, изготвяне на по-удобно за студентите разписание на учебните занятия, подобряване на библиотечното обслужване, разширяване на електронните услуги, предлагани от Университета, разширяване и задълбочаване на обучението по английски език, запознаване на студентите с научните постижения на преподавателите.
4. Разширяване възможностите за **кариерно развитие**.

II. Специалност „Биология и химия”

Общ брой анкетирани студенти: 19

Препоръките се отнасят основно към подобряване на **учебния процес** – оптимизиране броя и големината на групите, което да даде възможност за по-добра индивидуална работа по време на упражненията; засилване на чуждоезиковото обучение (увеличаването на часовете по английски и въвеждането на втори чужд език), запознаване с научноизследователската дейност на преподавателите от Факултета.

III. Специалност „Екология и ООС”

Общ брой анкетирани студенти: 40

1. Препоръки относно подобряването на **материалната база** на Факултета - залите за лекции и упражнения, апаратурата, общежитията, спортната база, компютърните зали, библиотеката и др.
2. Препоръки относно **учебния процес** – съобразяване на учебните програми със специалността, подобряване на възможностите за самостоятелна практическа работа на студентите и насърчаване на творческата им дейност; подобряване качеството на лекциите (използване на мултимедия, системно подновяване на преподавания материал, особено от по-възрастните преподаватели); подобряване на системата за оценяване на знанията; увеличаване възможностите за използване на компютърната зала; засилване на студентския обмен.
3. Подобряване на **битовите условия** и **административното обслужване**.

IV. Специалност „Молекулярна биология”

Общ брой анкетирани студенти: 49

Препоръки относно **учебния процес** – най-остро, според анкетираните стои въпросът за *липсата на достатъчно учебници по специалността, издадени на български език*. Важно е и оптимизирането на броя и големината на групите, подобряването на материалната база, както и повишаване мотивацията и комуникативността на преподавателите, което да позволи повишаването на възможностите за индивидуална работа и самостоятелната изява на студентите. Дадени са и препоръки за оптимизиране на седмичното разписание на учебните занятия, както и за корегиране на учебните програми, така, че те да са конкретизирани към изучаваната специалност.

Направени са и препоръки за засилване обучението по чужди езици и за подобряване качеството на изнасяните лекции от преподавателите.

Анкетираните са направили и препоръки, относно подобряване на **социално-битовите условия** в Университета. Най-важни, според анкетираните са въпросите, свързани с възможностите за настаняване в общежитие, получаването на стипендии и подобряване на качеството на столовото хранене.

Прави впечатление, че препоръките, направени от студентите в много голяма степен съвпадат и с направените от Комисията изводи на дадените отговори на по-горните въпроси. Освен това, една, макар и малка част от анкетираните, изразяват *недоволство* от обучението си във Факултета и са скептични по отношение на евентуален положителен ефект от провеждането на подобни анкети.

V. Специалност „Биоинформатика”

Общ брой анкетирани студенти: 20

Направените препоръки се отнасят основно за подобряване на **учебните програми** на специалността.

ОКОНЧАТЕЛНИ ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ ОТ АНКЕТАТА

1. Като цяло студентите на БФ са запознати с учебния план и с учебните програми на дисциплините.
2. По-голямата част от студентите на БФ считат, че усвояваните знания са актуални, отразяват постиженията на науката и са ориентирани към потребностите на практиката. Има и известна част студенти, които не са съгласни с такова твърдение, както и такива, които намират усвояваните знания за анахронични и самоцелни. Най-критични са студентите от специалността „Молекулярна биология”.
3. За по-голямата част от студентите на Факултета лекциите са интересни.
4. Според преобладаващата част от студентите упражненията са полезни и позволяват изграждането на способност за творческо мислене, на комуникативни умения, за вземане на решения, и най-вече – изграждане на умения за работа в екип.
5. Студентите на БФ считат, че преобладаващата част от преподавателите им са добре подготвени и познават новостите в научната област, в която работят, както и че са толерантни, комуникативни и мотивирани в работата си със студентите.
6. Само 9% от студентите на БФ са посочили, че са потърпевши на корупционен натиск. Преобладаващата част от тях са от специалност „Екология и ООС”. Никой от тях, обаче, не е информирал ръководството за това.
7. Студентите от БФ не участват достатъчно в студентските творчески инициативи, програмите за академичен обмен, дискусии, кръгли маси, конференции и др.
8. Основната мотивация на студентите от БФ да учат в ПУ е възможността за получаване на образование в предпочитана от тях специалност, както и факта, че ПУ е висше училище с авторитет и традиции.

Въз основа на направените изводи комисията предлага следните

ПРЕПОРЪКИ:

1. Непрекъснато да се актуализира лекционния материал от преподавателите и да се организират повече дискусии върху него.
2. Да се оптимизират учебните планове и учебните програми, като се увеличи хорариума на специалните предмети, имащи отношение към професионалната подготовка на студентите. Да се засили индивидуалната работа със студентите и да се увеличат възможностите за самостоятелната им работа. Да се увеличи чуждоезиковото обучение.
3. Да се засили разяснителната работа на преподавателите сред студентите относно тяхната научно-изследователска дейност и по-активното им участие в научни проекти, конференции, кръгли маси и др.
4. Да се създават по-големи възможности за участие на студентите от БФ в академичния обмен.

АНАЛИЗ НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ АНКЕТА № 4

Анкета № 4 беше проведена в Биологическия факултет на ПУ “П. Хилендарски” за първи път в периода **април - май 2008 г.**

Анкетираните са **41** преподаватели-лектори от общо **48** от всички катедри. Извадката е представителна (85,41% от лекторите във факултета).

Анкетата цели да проучи:

- мнението на преподавателите относно мотивацията на приеманите студенти и тяхното отношение към учебния процес;
- преценката на преподавателите за условията на работа във факултета (учебна и научно-изследователска);
- преценката на преподавателите за собственото им научно развитие;
- насочеността на публикационната дейност;
- квалификацията на преподавателите и тяхното възрастово разпределение.

Анкетата предоставя също и възможност за формулиране на идеи и предложения към университетското ръководство за решаване на определени проблеми.

Въпросите в Анкетна карта № 4 са разделени в две големи групи: **I.** - въпроси за мнението на преподавателите относно отношението на студентите към обучението и **II.** - въпроси, отнасящи се до кариерното развитие на преподавателите.

Преобладаващата част от преподавателите считат, че по-голямата част от приеманите за обучение в Биологическия факултет студенти са мотивирани да повишат образованието си и да усвоят професия, че са интелигентни, с интереси в науката и професионалното направление и че имат подчертан стремеж да изпълнят учебния план и да получат диплома.

Повече от половината от анкетираните преподаватели отбелязват, че по-голяма част от студентите посещават редовно лекциите, участват активно в упражненията и изпълняват поставените им задачи за самостоятелна работа. Според 32% от преподавателите, само някои от студентите имат подчертан интерес към актуални проблеми, свързани с практиката.

82% от преподавателите са на мнение, че по-голяма част от студентите усвояват общоприети концепции и понятия, а 56% считат, че по-малка част от студентите коментират и осмислят конкретни факти. Според 55% от анкетираните преподаватели само някои студенти предпочитат научните дискусии и критично осмислят и приемат различни гледни точки. Една немалка част от преподавателите са на мнение, че само някои студенти предпочитат да работят самостоятелно над реферати и проекти (45% от анкетираните) и да търсят решения на конкретни практически проблеми (52% от анкетираните). Според 40% от преподавателите само някои от

студентите са склонни да работят в екип.

Според анкетиранияте преподаватели, мнозинството от студентите предпочитат да използват записките от лекциите и препоръчаните учебници и научни пособия, и само някои ползват посочената допълнителна литература или самостоятелно търсят такава.

Повечето от анкетиранияте смятат, че преобладаващата част от студентите предпочитат проверката и оценката на придобитите от тях знания и умения да се осъществява на базата на писмен тест с избираеми или свободни отговори, и само малка част от студентите предпочитат другите форми на оценяване (развиване на тема от предварително зададен въпросник, устен изпит с беседа върху предварително зададен въпросник или разработване и защита на проект).

68% от анкетиранияте преподаватели извършват изследователска работа по външно финансирани проекти, 85% - по вътрешно финансирани проекти. В своите научни изследвания част от преподавателите разчитат на колаборацията с други научни звена или спонсориране.

Мнозинството от анкетиранияте публикуват резултатите от научните си изследвания в сборници от научни форуми в България и в чужбина (90% и 64%), както и в списания в България и в чужбина (88% и 78%). Научните трудове на Университета са предпочитани от 83% от преподавателите. 41% от преподавателите са издали монографии в България, а 19% - в чужбина. 19% публикуват и в приложни и научно-популярни издания.

90% от колегите обръщат внимание на факта, че е необходимо да се постигне по-добър баланс между учебната натовареност и времето за научни изследвания.

За повечето от анкетиранияте учебната работа във Факултета е организирана добре и много добре. Само 19% от преподавателите посочват много добра оценка за условията на работа в Университета, а всички останали дават съответно: добра (48%), задоволителна (31%) и слаба (2%) оценка по този показател.

Всички анкетирани преподаватели работят в Университета на безсрочен трудов договор, като 85% от тях имат научна степен доктор, а 13% - доктор на науките. 55% от анкетиранияте са с научно звание доцент, 36% - главен асистент, а 7% - професор. Жените са 57%. Възрастовото разпределение на преподавателите е както следва: до 30 години (2%), от 31–до 40 години (22%), от 41–до 50 години (49%), от 51–до 60 години (20%), и от 61–до 70 години (7%). Сред анкетиранияте липсват преподаватели над 70 години.

Предложенията на анкетиранияте преподаватели от Биологическия факултет към **ръководството** на Университета за подобряване на работата във факултета биха могли да бъдат обобщени в следните основни категории:

I. Предложения във връзка с подобряване на учебния процес.

- реновиране на лабораториите и оборудването им със съвременна

апаратура;

- създаване на механизми за контрол на качеството на издаване на учебници и контрол за спазване на Закона за авторското право;

II. Предложения във връзка с оптимизиране на материалната база и заплащането.

- заплащане на наднормените часове;
- оборудване на научните лаборатории със съвременна апаратура и регулярно снабдяване с реактиви и консумативи;
- въвеждане на критерии, по които работещите по научни проекти да бъдат разграничени и стимулирани;
- осигуряване на електронен достъп до широка база данни с научна литература за ползване на пълен текст;
- поддържане на постоянен абонамент за специализирани научни списания и закупуване на специализирана биологична литература (учебници, монографии и др.) от Университетската библиотека.

III. Предложения във връзка с възрастовия състав на преподавателите.

- пенсиониране на законна възраст, без удължаване на трудовия договор.

ИЗВОДИ

Според преподавателите от Биологическия факултет на Пловдивския Университет:

1. **По-голямата част** от студентите във факултета:

- са мотивирани да повишат образованието си и да усвоят професия;
- са интелигентни, с интереси в науката и професионалното направление и имат подчертан стремеж да изпълнят учебния план и да получат диплома;
- посещават редовно лекциите, участват активно в упражненията и изпълняват поставените им задачи за самостоятелна работа;
- усвояват общоприети концепции и понятия;
- предпочитат да ползват записките от лекциите и препоръчаните учебници и научни пособия;
- предпочитат да бъдат изпитвани чрез писмен тест.

2. **По-малка част** от студентите във факултета:

- коментират и осмислят конкретни факти;
- предпочитат научните дискусии и критично осмислят и приемат различни гледни точки;
- търсят решения на конкретни практически проблеми;
- работят в екип;
- търсят самостоятелно научна литература.

3. **По-голяма част** от преподавателите във факултета:
- финансират изследователската си работа чрез проекти (външни и вътрешни);
  - публикуват в сборници от научни форуми и списания в България и в чужбина;
  - имат необходимост от по-широк електронен достъп до актуална научна литература;
  - предлагат да се постигне по-добър баланс между учебната натовареност и времето за научни изследвания за сметка на намаляване на учебния норматив;
  - са удовлетворени от научното си развитие;
  - дават “много добра” и “добра” оценка - за организацията на учебната работа във факултета;
  - дават “добра” и “задоволителна” оценка за условията на работа в Университета по отношение на материално-техническата база, обслужваща учебната и научноизследователска работа.

ПРЕПОРЪКИ

- Да се продължи с реновирането на всички учебни лаборатории, оборудването им със съвременна апаратура и обогатяване на материалната база;
- Да се създадат механизми за контрол на качеството на издаваните учебници и учебни пособия и контрол за спазване на Закона за авторското право;
- Да се търсят възможности за заплащане на изведените от преподавателите наднормените часове;
- Да продължи оборудването на научните лаборатории със съвременна апаратура и регулярното снабдяване с необходимите реактиви и консумативи;
- Да се търсят възможности за осигуряване на електронен достъп до широка база данни с научна литература за ползване на пълен текст;
- Да се поддържа постоянен абонамент за специализирани научни списания и регулярно да се закупува специализирана биологична литература (учебници, монографии и др.) от Университетската библиотека.

Обобщеният доклад бе приет на заседание на Комисията, проведено на 23 май 2008г.

Комисията взе следните решения:

- да се предложи от отговорниците на анкета № 1 начин, за да се получи по възможност по-ясна информация относно корупционния натиск върху студенти.
- да се предложи на ФС изграждане на комисия, към която да се обръщат студентите при наличие на корупционен натиск
- да се запознае всеки преподавател с резултатите от мнението на студентите по дисциплината, която води.
- обобщените резултати да се предоставят на катедрите и студентския съвет за разглеждане, обсъждане и предложения
- обобщеният доклад и подробните данни от анализа на отделните анкети след приемането от ФС да се публикуват в сайта на Факултета.

Докладът и препоръките се представиха на ФС, проведен на 27.05.2008 година и се приеха от всички членове на съвета /Протокол № 145/.